

La llibertat de dir

MANEL CASTAÑO

Aquest és el tercer títol de Miquel Pairoli (Quart, 1955) adscrit al gènere del dietari, després de *Paisatge amb flames* (1990) i *Lenigma* (1999). Es tracta d'una exploració en múltiples direccions, en què hi caben des de la reflexió filosòfica fins a l'anècdota superficial, passant per la introspecció sobre l'activitat creativa. En una nota introductòria, l'autor es posa sota l'autoritat de Montaigne –l'humanista que va saber descabdellar els interrogants del propi jo per damunt dels arguments d'autoritat– per justificar la barrija-barreja d'interessos que s'hi plasmen. En aparença, és un recull d'anotacions, però a diferència dels articles que des de fa gairebé ja tres dècades Pairoli publica regularment en *El Punt*, del que es tracta aquí no és de l'actualitat que els mitjans divulguen, sinó d'aixecar acta de la pròpia història. Encara que dividit en quatre parts, corresponents a les quatre estacions, per alguna data que hi consta i alguna que es pot inferir, aviat s'arriba a la conclusió que no abraça el curs d'un únic any sinó un període d'almenys cinc anys; la reordenació estacional dels textos en revela el propòsit primordialment literari. Els temes que s'hi tracten, com és habitual en un dietari, són variats i inconnexos: hi ha assumptes biogràfics, com els antecedents familiars de l'autor o la descripció de la casa on viu; notes de lectura, aparentment improvisades però que donen pistes sobre el seu propi procés d'escriptura; la ressenya d'algun concert de música; relats detallistes de passejades i moments viscuts a llocs com Girona, Palafrugell o Lisboa; l'evocació d'alguns companys morts –per un pudor excessiu, esmentats només amb les inicials–, i sobretot, la contemplació del pas del temps amb la mirada d'algú que viu a pagès i sap llegir en el llibre de la natura coses que passen desapercebudes des d'un punt de vista urbà. És aquest un dels aspectes més rellevants i peculiars de l'obra

de Pairoli; parlar amb coneixement de causa de cultius, de vents o d'ocells, situar la vida humana en aquest context, extreure'n conclusions pràctiques va a contracorrent i ja comença a ser una saviesa esotèrica per a un lector d'avui dia. El seu estil és també, per la capacitat de fer-se entenedor tot defugint la banalitat i el virtuosisme verbal, un exemple del que ja no es fa. Parlant de Joan Miró, formula aquesta sentència que escau a la seva manera de fer: «L'art consisteix a expressar una idea lúcida [...] amb el mínim de signes i construint a més un objecte bell». Se li pot retreure, però, que en algun passatge és un punt massa prolix, com si temés que la idea no ens hagués quedat prou clara a la primera, així com una contenció excessiva en els judicis per por de semblar massa agut o irònic, com sap ser-ho, per exemple, quan fa la dissecció de la fórmula de l'èxit en literatura, que «sovint no prové del talent, sinó de l'habilitat i la murrieria», i posa com a exemple *La pell freda*, de Sánchez Piñol, o quan afirma que «s'ha de tenir molta paciència, avui dia, per anar als teatres. S'hi ha de suportar molta genialitat». En aquest gènere literari hi cap tot, tot el que l'autor vol fer-hi cabre, s'entén. «Ací hi ha les meves idees, per les quals no intento donar a conèixer les coses sinó a mi mateix», deia Montaigne; «No hi ha agosarament ni vanitat. Només la llibertat de pensar, de sentir, de dir», hi afegeix Pairoli. Però més enllà de l'aparent comeditat d'esplaiar-se en qualsevol vivència, circumstància o pensament que li passi

La feina primordial de l'escriptor de dietaris és la creació d'una identitat, cosa que comporta passar-ho tot pel sedàs autocrític.

MIQUEL PAIROLÍ
Octubre

Editorial A Contra Vent.
Barcelona, 2010.
294 pàgines.

pel cap, la feina primordial de l'escriptor de dietaris és la creació d'una identitat, cosa que comporta passar-ho tot pel sedàs autocrític, eliminar, reescriure, i cercar la coherència que la vida mai no té espontàniament. En aquest aspecte el narrador d'*Octubre* ha reeixit i se'ns fa tremendament interessant.

novetats GERARD BAGUÉ

JOAN BOADAS I DAVID IGLÉSIAS

Girona panoràmica

Editorial Efadós.
El Papiol, 2010. 187 pàgines.

El llibre recull 90 postals antigues de Girona i 30 panoràmiques inèdites presentades en làmines desplegable. Produït amb la col·laboració de l'Arxiu Municipal de Girona, conté textos sobre els indrets, escrits per Joan Boadas i David Iglésias. Encara queden noves visions de la ciutat.